Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

neuvotteleva virkamies Leena Seppä 3.6.2021

Muistio

Ympäristövaliovaliokunnan kuuleminen 9.6.2021, E 55/2021 vp

EU:n komissio antoi 25.3.2021 tiedonannon luonnonmukaisen tuotannon kehittämistä koskevasta toimintasuunnitelmasta COM(2021) 141 final. Toimintasuunnitelma on osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman aloitteita. Pellolta pöytään –strategian ja EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä 25 prosenttia EU:n maatalousmaasta on luomutuotannossa ja luomutuotantoa lisätään merkittävästi vesiviljelyssä. Strategioilla pyritään sovittamaan yhteen elintarviketuotanto ja ympäristönsuojelu sekä vauhdittamaan investointeja ja kestävää tuotantoa.

Tältä pohjalta komissio esittää tätä toimintasuunnitelmaa, joka pohjautuu vuosille 2014–2020 laadittuun luomun toimintasuunnitelmaan. Suunnitelman avulla voidaan päästä asetettuihin luomutuotannon tavoitteisiin.

Asetettu luonnonmukaisen tuotannon tavoite tarkoittaa merkittävää luomutuotannon lisäystä ja kasvun kiihdyttämistä, sillä jatkamalla nykyisellä tavalla EU:n luomuala olisi 15 – 18 prosenttia vuonna 2030. Luomuviljelijät ovat tulevaisuuden kestävän maatalouden edelläkävijöitä. Luomu on toistaiseksi ainoa kattavalla sertifiointimenetelmällä varustettu kestävän maatalouden järjestelmä.

Komission toimintasuunnitelma on jaettu kolmeen toimintalinjaan: 1) kysynnän kasvattaminen ja kuluttajien luottamuksen varmistaminen, 2) luomutuotantoon siirtymän tukeminen ja koko arvoketjun vahvistaminen ja 3) luonnonmukaisen viljelyn tuoman panoksen lisääminen kestävään kehitykseen pyrittäessä.

Komissio pyrkii lisäämään tutkimusta ja innovointia ja osoittaa vähintään 30 prosenttia maatalouden, metsätalouden ja maaseutualueiden tutkimus- ja innovointitoimien määrärahoista luonnonmukaista tuotantoa erityisesti koskeviin tai luomusektorin kannalta keskeisiin aiheisiin. Komissio myös kohdentaa maataloustuotteiden menekinedistämispolitiikan vuosittaisten työohjelmien puitteissa suuremmat määrärahat toimille, joilla pyritään lisäämään kuluttajien tietoisuutta luonnonmukaisesti tuotetuista tuotteista ja näiden tuotteiden kysyntää.

Kysynnän kasvattamiseksi komissio aikoo lisätä luomutuotannon ja EU:n luomutunnuksen tunnettuutta ja tiedottaa vientimahdollisuuksista ja vapaakauppasopimusten ja vastaavuussopimusten verkoston hyödyntämismahdollisuuksista. Komissio edistää luomun käyttöä julkisissa ruokapalveluissa. Kun koulujakelujärjestelmää vuonna 2023 tarkistetaan, luonnonmukaisten tuotteiden käyttöä pyritään lisäämään. Elintarvikepetoksia ehkäistään ja kuluttajien luottamusta vahvistetaan myös luomutuotteissa. Jäljitettävyyttä parannetaan digiteknologioiden avulla. Komissio haluaa ottaa mukaan luomun edistämiseen myös yksityisen sektorin toimijat.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Maa- ja metsätalousministeriö				
PL 30 00023 Valtioneuvosto	Hallituskatu 3 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo@mmm.fi

Luonnonmukainen vesiviljely voi auttaa supistamaan EU:n vesiviljelytuotteiden kysynnän ja kestävän vesiviljelytuotannon välistä eroa ja vähentää luonnonvaraisiin kantoihin kohdistuvaa painetta. Siksi komissio aikoo vuodesta 2022 alkaen tukea vesiviljelyn vaihtoehtoisten ravinnelähteiden, jalostuksen ja eläinten hyvinvoinnin tutkimusta ja siihen liittyvää innovointia, edistää investointeja sovellettuun sekaviljelyyn ja multitroofisiin vesiviljelyjärjestelmiin, edistää luonnonmukaisesti toimivien hautomoiden ja kasvattamoiden toimintaa sekä tunnistaa mahdollisia luonnonmukaisen vesiviljelyn kasvun esteitä EU:ssa ja tarvittaessa puuttua niihin.

Myös luonnonmukaisen tuotannon ympäristövaikutuksia voidaan edelleen parantaa. Tutkimuksen lisääminen on tässä keskiössä. Tavoitteena on myös luomutuotannon ilmasto- ja ympäristöjalanjäljen pienentäminen ja geneettisen monimuotoisuuden parantaminen ja satomäärien kasvattaminen. On etsittävä vaihtoehdot joillekin tuotantopanoksille ja luovuttava asteittain luonnonmukaisen viljelyn kiistanalaisista tuotantopanoksista, esim. kuparista, tai korvata niitä ja kehittää näille tuotteille vaihtoehtoja, jotta luomuviljelijät voivat suojella viljelykasveja. Eläinten hyvinvointia voidaan edelleen parantaa, samoin resurssitehokkuutta.

Toimintasuunnitelma pyrkii edistämään luonnonmukaisen tuotannon kasvua erityisesti niissä jäsenvaltioissa, joissa sen osuus on alle EU:n keskiarvon. Tässä keinoja ovat parhaiden käytäntöjen levittäminen, tilanteen analysointi eri maissa ja raporttien julkaisu ja markkinatietojen kerääminen.

Kaikkien EU:n toimielinten, jäsenvaltioiden ja sidosryhmien tulee osallistua toimenpiteiden toteuttamiseen, jotta eurooppalaiset tavoitteet saavutetaan. Jäsenvaltioille komissio julkaisi joulukuussa 2020 tulevia YMP:n strategiasuunnitelmia koskevat suositukset. Niissä keskitytään Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteisiin, mm. luonnonmukaista tuotantoa koskeviin tavoitteisiin. Jäsenvaltioiden tulisi keskittyä lisäämään luonnonmukaista viljelyalaa määrittämällä tavoitteelliset prosenttiosuudet ja tukemalla myönteistä kehitystä. Koska jäsenvaltioiden välillä on merkittäviä eroja luonnonmukaisen tuotannon laajuudessa ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden kulutuksessa – luonnonmukaiseen viljelyyn käytettävän maatalousmaan osuus vaihtelee 0,5 prosentista yli 25 prosenttiin – on tärkeää, että jäsenvaltiot kehittävät mahdollisimman pian omat luonnonmukaista tuotantoa koskevat kansalliset strategiansa. Komissio seuraa jäsenvaltioiden edistymistä kohti niiden kansallisia tavoitteita, mikä tarjoaa komissiolle ja jäsenvaltioille tilaisuuden keskustella ehdotetuista toimenpiteistä sekä komissiolle tilaisuuden antaa ohjeistusta tarvittavista ja aiheellisista mukautuksista.

Valtioneuvoston mukaan komission toimintasuunnitelma on linjassa valmisteltavana olevan Suomen kansallisen luomuohjelman kanssa. Meidän kansallinen ohjelmamme oli juuri lausuntokierroksella, ja se saadaan valmiiksi tässä kuussa. Valmistelussa olevassa CAP-strategiassa luomu on mukana monissa toimenpiteissä, kuten neuvonnassa, hanketoiminnassa ja investoinneissa ja tuotantoon kannustetaan viljelijöille maksettavalla luomukorvauksella.

Luonnonmukaisen vesiviljelyn kehittymiselle Suomessa on havaittu useita esteitä. EU-lainsäädäntö ei mahdollista luomutuotantoa kiertovesikasvatuslaitoksissa, luomutuotantoon tarvittavia poikasia ei ole kansallisesti saatavilla ja elävän materiaalin tuontiin liittyy kalatautiriskejä. Lisäksi kalanviljelyn kansallinen ympäristösäätely rajoittaa käytettävien rehujen ravintosisältöä ja niistä syntyvää ominaiskuormitusta (ravinnekuormitus/tuotettu kalakilo), eikä siten mahdollista nykyisten luomurehujen käyttöä. Maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö ovat esittäneet kalankasvatuksen ympäristölupien muuttamista päästöperusteisiksi luviksi. Tämä loisi kannusteen uusien ympäristöinnovaatioiden käyttöönotolle sekä mahdollistaisi mm. luomukasvatukseen siirtymisen.

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi